

Posudek školitele

Reflexe moskevských procesů v československém tisku

Jiří MÜLLER

Bakalářská práce, FF UK, Praha 2012

Bakalářská práce Jiřího Müllera se zabývá reflexí moskevských mostroprocesů druhé poloviny třicátých let v Československu. Jiří Müller nashromáždil poměrně pěkný a reprezentativní soubor pramenů, na jejichž základě pak zmapoval různé reakce, které moskevské procesy v československé veřejnosti vyvolávaly. V nejobecnější rovině lze rozčlenit komunistické a nekomunistické reakce: zatímco Rudé právo bezvýhradně přejímalo oficiální sovětskou interpretaci, snažili se zástupci nekomunistických periodik dávat prostor i alternativním pohledům. Situace však byla komplikována tím, že nezávislé pohledy chyběly – většina zahraničních novinářů, kteří o procesech podávali zprávy, viděla jen inscenované divadlo a do zákulisí procesu (přípravy dramaturgie, mučení obviněných atd.) neměla vhléd, takže procesy mohly vypadat věrohodně.

Spíše než nezávislé informace tedy v tomto směru působily samy inkonzistence sovětských procesů – otázky, jak je možné, že se obvinění vlastně k tak hrozným věcem přiznávají a zda tedy nemají své násilné pozadí. Nejzajímavějším výsledkem Müllerovy analýzy však považuji názorový souběh (a oslabení kritiky Sovětského svazu), který Müller zjistil v souvislosti s podpisem československo-sovětské smlouvy: jelikož byl Sovětský svaz vnímán jako jeden z garantů míru ve střední Evropě, rostla i vstřícnost československých médií ve vztahu k procesům jako zvláštní sovětské záležitosti (kterou nepřísluší příliš ofenzivně komentovat).

Pokud bych měl ze své perspektivy zhodnotit místa, na nichž by si Jiří Müller ve svém badatelském postupu měl dát v budoucnu větší pozor, týkala by se nejspíš disciplinovanosti v analýze jednotlivých témat či kategorií. I když Jiří Müller na tomto problému pracoval, působí stávající text na některých místech stále trochu nevyrovnaně a „hekticky“.

To však nemá zastínit nepochybné přednosti práce, spočívající v jasném kladení otázek, přehlednosti členění práce i bohatém empirickém materiálu. Práci proto rád doporučuji k úspěšné obhajobě.

PhDr. Michal P u l l m a n n , PhD.